

Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека

**Знаменні та пам'ятні дати Рівненщини
на 2013 рік**

2012

Знаменні та пам'ятні дати Рівненщини на 2013 рік

900 років
тому ченцем Нестором у Києві складено
первісний варіант
літописного зводу „Повість временних літ”
(1113)

900 років
від часу першої писемної згадки
про Клевань (Коливань) (1113).
Нині селище Рівненського району

810 років
від дня народження Василька Романовича (1203 – ?)
волинського князя, сина засновника
Галицько-Волинської держави
Романа Мстиславовича

730 років
від часу першої писемної згадки
про місто Рівне
(1283)

550 років
від часу першої писемної згадки
про село Дворець (1463).
Нині місто Рівне

430 років
від часу найдавнішої писемної згадки
про річку Устю (друга назва Оствиця)
(1583)

380 років
від дня смерті Івана Вишенського (сер. XVI ст. – 1633)
– українського полеміста-сатирика.
У молоді роки перебував при дворі князя В.-К. Острозького.
Належав до Острозького літературно-наукового гуртка.
Жив у Дермані, Дубні

380 років

від дня смерті Мелетія Смотрицького (бл. 1577 – 1633) –
українського письменника, філолога,
церковного діяча, учня Острозької академії

375 років
від часу першої писемної згадки
про Свято-Михайлівську церкву у Гощі
(1638)

365 років
від початку Національно-визвольної війни
українського народу
проти польсько-шляхетського панування
(1648 – 1657)

310 років
– початок книгодрукування
в Дерманському монастирі (1603)

230 років
від часу заснування
міста Костополя
(1783)

230 років
від дня народження Дурової Н. А. (1783 – 1866) –
письменниці, першої жінки-воїна,
учасниці війни 1812 р.
Служила на території краю

230 років
тому в Корці почала діяти
фарфоро-фаянсова мануфактура (1783 – 1831)

210 років
від дня народження
Мозолевського О. Е. (1803 – 1866) –
декабриста, якого 22 червня 1826 р. було страчено в Острозі

190 років
від дня народження ієромонаха Віталія
(Гречулевич Василь Васильович) (1823–1885) –
релігійного діяча.
З 1879 по 1882 – єпископ Острозький,
вікарій Волинської єпархії

190 років
від дня народження
Сохановської (Кохановської) Н. С. (1823 – 1884) –
письменниці. Була на території краю

180 років
від дня народження
Марка Вовчка (Віленської М. О.) (1833 – 1907) –
української письменниці.
Збирала фольклор на території краю у 50-х рр. XIX ст.

175 років
від дня народження
Тадеуша Стецького (1838 – 1888) –
польського письменника, історика, краєзнавця.
Автор історико-краєзнавчих праць
„Волинь під поглядом статистичним,
історичним і археологічним” (1864 – 1871),
„Місто Рівне” (1880) та ін.

170 років
від дня народження Алтуніна С. Г. (1833 - 1899) –
українського поета, драматурга, перекладача.
Уродженець м. Острога

160 років
від дня народження Короленка В. Г. (1853 – 1921) –
видатного письменника, випускника
Рівненської реальної гімназії

160 років
тому народився Олексій Брусилов (1853–1926) –
генерал Російської армії.
У 1916 році разом з імператором Миколою II відвідав Рівне.
З його іменем пов’язана військова операція
„Брусиловський прорив” (1916)

150 років
тому було відкрито
жіночу гімназію (1863) в м. Рівному

150 років
тому французький письменник Проспер Меріме
написав твір „Богдан Хмельницький”(1863).

Один з розділів присвячений Берестецькій битві 1651 року

150 років

від дня народження Володимира Вернадського
(1863 – 1945)

– українського вченого, академіка,
першого президента АН УРСР.

У червні 1909 року побував у м. Рівному,
відвідав базальтові поклади біля Костополя

140 років

від дня народження Івана Куліша (1873 – 1963) –
російського письменника, педагога,
заслуженого вчителя УРСР.

З 1921 року працював на Рівненщині

140 років

від дня народження Щусева О. В. (1873 – 1949) –
радянського архітектора, дійсного члена АН СРСР.
Працював над проектом храма-пам'ятника на місці
Берестецької битви 1651 р.

130 років

від дня народження

Семена Будьонного (1883 – 1973) –

радянського воєначальника, героя Громадянської війни,
командувача 1-ї Кінної Армії,
учасника та організатора Рівненської військової операції,
що проходила з 4 липня по 19 вересня 1920 року

130 років

від дня виходу у світ книги В. Антоновича
„Исторические деятели Юго-Западной России” (Київ, 1883) –
перше та єдине видання, одне з ряду рідкісних
ілюстрованих книг історії України

130 років

від дня народження Козицького С. О. (1883 – 1941) –
музиканта, композитора, диригента, фольклориста.
Жив в с. Михалківці Острозького району

130 років

від дня народження Ярослава Гашека (1883 – 1923) –
чеського письменника.

Був на території краю в роки 1-ї Світової війни

125 років
від дня виходу у світ
книги П. Батюшкова „Волинь”
(Санкт-Петербург, 1888).
Видання присвячене історії Південно-Західного краю,
у т.ч. населеним пунктам Рівненщини

120 років
тому було зареєстроване
„Товариство допомоги потребуючим учням
Рівненського реального училища” (1893)

120 років
від дня народження
Христофора Блонського (1893 – 1971) –
українського поета, священника.
З 1918 року жив у Зарицьку Рівненського району,
Кустині та Михалківцях Острозького району

110 років
від дня виходу у світ першої повної української Біблії
– „Святе письмо Старого і Нового завіту” (1903)
у перекладі П. Куліша, І. Нечуя-Левицького та І. Пулюя

110 років
тому була написана поема
про Берестецьку битву 1651 року
українським письменником
Михайлом Старицьким (1903)

100 років
тому померла Леся Українка (1871 – 1913) –
видатна українська поетеса.
Неодноразово була на території краю

110 років
від дня народження Кравцова Л. П. (1903 – 1984) –
письменника, краєзнавця.
Жив і працював на Рівненщині з 1944 року

100 років
з часу заснування
Острозького краєзнавчого музею.
Нині один із відділів

Державного історико-культурного заповідника
в м. Острозі
(1913)

100 років
від дня народження Івана Носаля (1913 – 1996) –
відомого травознавця. Жив у Рівному

100 років
від дня народження
Жуковського Г. Л. (1913 – 1976) –
українського композитора, народного артиста УРСР.
Уродженець м. Радивилова

90 років
тому розпочав свою діяльність у Рівному (1923)
визначний польський учений та організатор освіти
Якуб Гофман

90 років
тому в Рівному почала діяти
українська приватна гімназія Ф. Пекарського
(1923)

80 років
від дня народження Олега Макарова (1933 – 2003)
– радянського космонавта, двічі Героя Радянського Союзу.
У 1951 році закінчив Рівненську середню школу № 3.
Почесний громадянин м. Рівного

80 років
тому були написані
романи Уласа Самчука „Марія”, „Гори говорять” (1933)

80 років
тому відбувся з'їзд преси у Рівному.
Виступив воєвода Генрик Юзевський.
Населення зібрало пожертви
для допомоги голодуючим в радянській Україні (1933)

80 років
тому закладено новий міський парк
на Грабнику в м. Рівному (1933)

75 років

тому вийшов з друку „Путівник по Волині” (1938)
Якуба Гофмана польською мовою

75 років
з часу відкриття
гарнізонного костелу Петра і Павла (1938) у м. Рівному

75 років
тому вперше з’явився друком двотомник Бориса Шведа,
(видавництво „Дзвони”, м. Львів),
куди ввійшла повість „Поліщуки” (Львів, 1938)

70 років
тому у Рівненській в’язниці
німецько-фашистськими окупантами
були масово розстріляні в’язні-заручники
(1943)

60 років
тому вийшов перший номер
науково-популярного збірника „Літопис Волині”
(1953)

60 років
тому на базі учительського інституту створено
педагогічний інститут ім. Д. З. Мануїльського (1953).
Нині у складі Рівненського державного
гуманітарного університету

50 років
тому першу продукцію випустив
Ровенський льнокомбінат
(1963)

40 років
тому вийшов у світ перший випуск
щоквартального бібліографічного покажчика
Рівненської державної обласної бібліотеки
„Новини краєзнавчої літератури” (1973)
(нині Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека)

40 років
тому було засноване місто Кузнецовськ (1973)
на місці с. Вараша Володимирецького району

40 років

тому вийшов з друку бібліографічний покажчик
„Література про Рівненську область за 1970–71 роки” (1973),
укладений Рівненською державною обласною бібліотекою

40 років

тому у видавництві „Будівельник” (Київ)
побачив світ історико-архітектурний нарис
Олександра Молчанова „Ровно” (1973)

40 років

тому у видавництві Головної редакції
Української радянської енциклопедії АН УРСР
вийшло з друку енциклопедичне видання
„Історія міст і сіл Української РСР. Рівненська область” (1973)

30 років

тому до 700-річчя міста Рівного
у видавництві „Наукова думка” (Київ)
вийшов збірник документів і матеріалів
„Ровно 700 років” (1983).
Упорядники: З. Андросова, О. Бобрик, Г. Бухало та ін.

30 років

тому у видавництві „Мистецтво” (Київ)
вийшов перший фотоальбом
про місто Рівне
під назвою „Ровно” (1983).
Упорядкування та фото Валентина Школьного.
Автор тексту Григорій Дем’янчук

30 років

тому у видавництві „Каменяр” (Львів)
вийшла книга „Ровно 700” (1983).
Автори: В. Луценко, В. Кобись, Г. Шенгера

30 років

з дня смерті Олександра Цинкаловського (1898 – 1983)
– історика, археолога, етнографа.
Досліджував населені пункти Волині, Полісся.
Автор двотомного видання
„Стара Волинь і Волинське Полісся”

30 років

тому у Рівному почав діяти новий мототрек

(1983)

30 років

тому у Рівному почав діяти реконструйований
обласний музично-драматичний театр

(1983)

30 років

тому було створено

фольклорний гурт „Веснянка”

Рівненського міського Палацу дітей та молоді.

Художній керівник Віктор Ковальчук

25 років

тому у видавництві „Мистецтво” (Київ) побачив світ
фотоальбом „Ровенщина. Землі квітучої краса” (1988).

Упорядник Роман Калиш, фото Василя Пилип’юка.

Вступне слово Григорія Дем’янчука

20 років

з часу заснування

рівненської міської газети „Сім днів”

(1993)

20 років

тому був створений

Дубенський історико-культурний заповідник

(1993)

20 років

тому відкрився

Рівненський економіко-гуманітарний інститут

(1993)

20 років

тому у видавництві „Азалія” Рівненської організації

Спілки письменників України

вийшов перший випуск

літературно-краєзнавчого календаря Рівненщини на 1993 рік „Азалія”
(упорядник та редактор Євген Шморгун, художник Валерій Войтович

10 років

тому започатковано укладання щорічного
анотованого каталогу „Книга Рівненщини”

Рівненської державної обласної бібліотеки

(2003)

10 років

тому у видавництві „Волинські обереги” (Рівне) вийшов
двотомник „Рівне 720. Від давнини до сучасності”
(2003).

Упорядник Гурій Бухало

СІЧЕНЬ

6 січня

100 років

від дня народження Ольги Ткачук (1913 – 1983) –
української письменниці.

Жила і працювала на Рівненщині

11 січня

125 років

від дня народження

Галини Журби (Гелена Домбровська) (1888 – 1979) –
української письменниці.

В 20–30-х рр. ХХ ст. жила і працювала на Рівненщині

22 січня

20 років

тому було створено товариство
„Російський дім” у Здолбунівському районі
(1993)

25 січня

75 років

від дня народження

Анатолія Дацкова (1938 – 2010) –

режисера, сценариста, заслуженого працівника культури України.
Жив і працював у Рівному

ЛЮТИЙ

20 років

тому у Рівному розпочало роботу
державне підприємство „Укрбурштин”
Міністерства фінансів України (1993).
З 2005 року „Бурштин України”

50 років
тому розпочав роботу Рівненський льонокомбінат
(1963)

19 лютого
80 років
від дня народження Ярослава Гелетея (1933) –
науковця, краєзнавця, просвітянина.
Живе у місті Дубні

20 лютого
75 років
від дня народження Івана Пащука (1938) –
журналіста, педагога, краєзнавця, поета.
Голова Рівненського обласного товариства
Національної спілки краєзнавців України

БЕРЕЗЕНЬ

2 березня
100 років від дня народження
Антоніни Горохович (1913 – 1997)
– української письменниці, літературознавця.
Народилась у с. Великі Межиричі Корецького району

2 березня
190 років
від дня народження
Костянтина Ушинського (1823 – 1871) –
українського та російського педагога,
засновника вітчизняної наукової педагогіки.
Сім'я педагога проживала у с. Рясники Гощанського району

3 березня
125 років від дня народження
Наталени Королеви (1888 – 1966) –
української письменниці, актриси, мистецтвознавця.
Перші роки життя провела на Волині

11 березня
150 років від дня народження
Володимира Липського (1863 – 1937) –
ботаніка, президента АН України з 1922 по 1928 рр.
Народився в с. Самостріли Корецького району

13 березня
30 років від дня смерті
Бориса Тена (Хомичевський Микола Васильович) (1897 – 1983)
– українського поета, перекладача.
Народився у с. Дермані Здолбунівського району

17 березня
20 років тому
розпорядженням голови Рівненської міської ради
було затверджено прапор міста Рівного (1993)

17 березня
75 років від дня народження
Ростислава Звягінцева (1938) – скульптора,
заслуженого художника України.
Живе і працює в Рівному

18 березня
70 років від дня народження
Володимира Петухова (1943) – скульптора,
члена Спілки художників України.
Живе і працює в Рівному

21 березня
20 років
тому постановою Кабінету Міністрів України
Рівненській дитячій школі № 1
присвоєне ім'я Миколи Лисенка
(1993)

22 березня
75 років від дня народження
Василя Горностая (1938 – 2005) –
композитора, педагога,
заслуженого діяча мистецтв України.
Працював у м. Дубні

22 березня

75 років від дня народження
Віталія Мельничука (1933 – 1999) –
художника, заслуженого працівника культури України.
Працював у м. Рівному

31 березня
20 років
тому було створено Товариство польської культури
ім. Владислава-Станіслава Реймонта
(1993)

КВІТЕНЬ

3 квітня
25 років тому було відновлено
богослужіння у Свято-Воскресенському соборі
м. Рівного (1988)

1 квітня
10 років тому було створено
чеське товариство „Стромовка”
в Дубенському районі
(2003)

12 квітня
410 років тому
у Дермані почала працювати друкарня,
яку очолив Даміан Наливайко
(1603)

26 квітня
100 років від дня народження
Івана Носаля (1913 – 1996) – відомого травознавця.
Жив і працював у м. Рівному

30 квітня
130 років від дня народження
Ярослава Гашека (1863 – 1923) – чеського письменника.
З 1915 по 1920 рр. неодноразово бував на Рівненщині,
працюючи журналістом

ТРАВЕНЬ

30 років тому створено фольклорний гурт „Веснянка” (1983)
Рівненського міського палацу дітей та молоді.
Керівник Віктор Ковальчук

6 травня
75 років від дня народження
Андрія Кондратюка (1938) – українського письменника.
Народився на хуторі Отраже
поблизу села Моквин Березнівського району.
Живе в Києві

22 травня
60 років від дня народження
Миколи Сівака (1953) – скульптора,
члена Спілки художників України.
Живе і працює в м. Рівному

ЧЕРВЕНЬ

10 років тому
було засновано громадсько-культурологічний часопис
„Бурштиновий край” (м. Київ) міжнародного громадського
об’єднання „Рівненське земляцтво”

40 років
від початку будівництва
Рівненської АЕС
(1973)

3 червня
220 років від дня народження
Антонія Мальчевського (1793 – 1826) –
польського поета-романтика,
представника „української школи” в польській літературі.
Народився в с. Княгинин Дубенського району

14 червня
20 років від часу створення
Державного історико-культурного заповідника
міста Дубно
(1993)

ЛИПЕНЬ

175 років з часу заснування
прядильного підприємства в місті Дубні
(1838)

230 років з часу заснування
фарфоро-фаянсової мануфактури в місті Корці
(1783)

11 липня
140 років тому
було відкрито рух поїздів
на дільниці Здолбунів – Рівне – Ковель
Кієво-Брестської залізниці
(1873)

27 липня
160 років від дня народження
Володимира Короленка (1853 – 1921) –
російського письменника.
З 1866 по 1871 рік навчався в Рівненській реальній гімназії

СЕРПЕНЬ

60 років тому
на базі учительського інституту
створено педагогічний інститут ім. Д. Мануїльського (1953).
Нині Рівненський державний гуманітарний університет

1 серпня
100 років від дня смерті Лесі Українки
(Лариса Петрівна Косач-Квітка) (1871 – 1913) –
української поетеси, перекладача, громадської діячки.
Побувала на Рівненщині у 1879, 1881 рр.

14 серпня
1025 років тому
відбулося хрещення України-Русі
(988)

18 серпня
110 років від дня народження
Лаврентія Кравцова (1903 – 1984) –
українського письменника, журналіста, краєзнавця.
Працював і жив у м. Рівному.
Автор краєзнавчих книг „Свідки народної величі”,
„Волинські Афіни”

25 серпня
10 років тому до 720-річчя Рівного
було відновлено колону Божої Матері (2003)

ВЕРЕСЕНЬ

90 років тому в м. Рівному розпочала роботу
„Приватна гімназія Федора Пекарського
з викладовою мовою українською” (1923).
Нині Рівненська українська гімназія

10 вересня
75 років від дня народження
Костянтина Литвина (1938 – 1998) – живописця,
педагога, члена спілки художників України.
Голова правління Рівненської обласної організації
Національної спілки художників України
у 1990–1998 рр.

13 вересня
320 років від дня смерті
Лазаря Барановича (бл. 1620 – 1693 (1694))
– українського письменника, церковного і політичного діяча.
В 1647 – 1650 рр. був ректором Гошанської вищої школи

25 вересня
100 років від дня народження
Сергія Граховського (1913 – 2002) –
письменника, перекладача.
Народився в с. Нобелі Зарічненського району

ЖОВТЕНЬ

20 років
тому в Рівненську державну обласну бібліотеку
була передана приватна бібліотека уродженця Волині,
жителя США Сидора Кравця
(1993)

20 жовтня
130 років від дня народження
Сергія Козицького (1883 – 1941) –
композитора, фольклориста, громадського діяча.
Проживав у с. Михалківцях Острозького району

28 жовтня
25 років тому відкрито
меморіальну дошку історику, археологу
Миколі Біляшівському
на будинку по вулиці Драгоманова, 17 в м. Рівному
(1988)

28 жовтня
25 років тому відкрито
меморіальну дошку українському композитору
Миколі Лисенку
на будинку по вулиці Драгоманова, 17
в м. Рівному (1988)

ЛИСТОПАД

3 листопада
30 років тому
бюро Рівненського обласного літературного
об'єднання і президія обласної організації
Товариства книголюбів УРСР
встановили літературну премію ім. Валер'яна Поліщука
(1983)

9 листопада
25 років від дня створення
у Рівному Товариства української мови
імені Т. Шевченка (1988)

11 листопада

60 років від дня народження Лідії Рибенко (1953) –
української письменниці.

З 2005 р. – голова Рівненської обласної організації
Національної спілки письменників України

13 листопада

100 років від дня народження
Германа Жуковського (1913 – 1976) –
українського композитора.
Народився в місті Радивиліві

18 листопада

75 років від дня народження
Віктора Романюка (1938) –
поета, громадського діяча,
заслуженого працівника культури України.
Народився в с. Завозіві Острозького району

28 листопада

330 років з дня смерті Інокентія Гізеля (бл. 1600 – 1683)
– українського освітнього і церковного діяча, історика.
Очолював школу при Гощанському монастирі

ГРУДЕНЬ

15 грудня

430 років від дня смерті
Івана Федорова (Іван Федорович Москвітін) (? – 1583),
засновника книгодрукування.
З 1575 по 1582 рік жив і працював в Острозі

18 грудня

80 років від дня народження
Олександра Богачука (1933 – 1994) –
українського письменника.
Голова Рівненської обласної
організації письменників з 1985 по 1994 рік

20 грудня

60 років від дня народження
Миколи Берези (1953) – журналіста, письменника.
Живе і працює в м. Рівному

23 грудня
75 років від дня народження
Спиридона Кравчука (1938) – журналіста,
письменника, краєзнавця.
Народився в с. Крилові Корецького району

25 грудня
70 років від початку
визволення Рівненщини
від німецько-фашистських загарбників
в роки Другої світової війни
(1943)

